

**EXPECTED NEEDS FOR HOSPITAL PHARMACY SERVICES IN
PALLIATIVE CARE**

PIYARAT PRIDIYANON

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE IN PHARMACY
(PHARMACY ADMINISTRATION)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2005**

**ISBN 974-04-6770-9
COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY**

ความคาดหวังต่องานเภสัชกรรมโรงพยาบาลในการดูแลแบบประคับประคองอาการ
(EXPECTED NEEDS FOR HOSPITAL PHARMACY SERVICES IN
PALLIATIVE CARE)

ปิยรัตน์ ปรีดิยานนท์ 4637417 PYPA/M

ภ.ม. (บริหารเภสัชกิจ)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: วิชิต เปานิล, ปร.ด. (สังคมศาสตร์การแพทย์และ
สาธารณสุข), เพชรรัตน์ พงษ์เจริญสุข, Ph.D. (Pharmacy Administration)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการให้บริการผู้ป่วยระยะสุดท้ายในโรงพยาบาลและความคาดหวังต่อบริการเภสัชกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งต้องการศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคองอาการ และสถานการณ์การให้บริการเภสัชกรรมในปัจจุบันของเภสัชกรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ป่วยระยะสุดท้าย โดยศึกษาที่โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และศูนย์มหาชิราลงกรณ รัชบุรี ทำการเก็บข้อมูลจากแพทย์ พยาบาล รวมทั้งเภสัชกรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้บริการผู้ป่วยระยะสุดท้าย โดยใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ การสังเกต และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม

จากการศึกษาพบว่าโรงพยาบาลแต่ละแห่งมีระดับขั้นของการพัฒนาและรูปแบบการจัดบริการสำหรับผู้ป่วยระยะสุดท้ายที่แตกต่างกันซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ การเผยแพร่แนวคิดและหลักการในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายให้บุคลากรทุกหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลนำไปปฏิบัติ กับการพัฒนาระบบบริการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคองอาการในหอผู้ป่วยที่มีการให้บริการแก่ผู้ป่วยระยะสุดท้ายโดยเฉพาะ ในด้านความคาดหวังต่อบริการทางเภสัชกรรม พบว่ามีทั้งในระดับที่ต้องการให้เภสัชกรให้การดูแลผู้ป่วยโดยตรงร่วมกับทีมบุคลากรทางการแพทย์ และในระดับที่ต้องการการสนับสนุนด้านยาและข้อมูลยา ซึ่งในการศึกษานี้พบว่า มีการให้บริการเภสัชกรรมทั้ง 2 ระดับ ทั้งนี้ขึ้นกับความพร้อมของเภสัชกร ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการให้บริการเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยระยะสุดท้าย ได้แก่ ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับบทบาทความรับผิดชอบของเภสัชกรในการให้บริการแก่ผู้ป่วยระยะสุดท้าย มีความรู้ในการให้บริการการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายยังไม่เพียงพอ มีข้อจำกัดในด้านกำลังคน ขาดการบริหารจัดการเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนางานดูแลผู้ป่วย และขาดความสนใจ และแรงบันดาลใจในการทำงานของเภสัชกรเอง

จากผลการศึกษาทำให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนางานบริการเภสัชกรรมสำหรับผู้ป่วยระยะสุดท้าย โดยเภสัชกรควรเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ โดยเฉพาะความรู้ด้านยาเพื่อการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย ปรับทัศนคติที่ถูกต้องในการให้บริการผู้ป่วยกลุ่มนี้ ในระบบการศึกษาเภสัชศาสตร์ ควรต้องเตรียมความพร้อมให้เภสัชกรมีความรู้เกี่ยวกับหลักการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคองอาการ และบทบาทความรับผิดชอบของเภสัชกรในการให้บริการผู้ป่วยระยะสุดท้าย และควรจัดอบรมเสริมหรือฟื้นฟูความรู้ด้านนี้อย่างสม่ำเสมออีกด้วย

EXPECTED NEEDS FOR HOSPITAL PHARMACY SERVICES IN PALLIATIVE CARE

PIYARAT PRIDIYANON 4637417 PYPA/M

M.Sc. In PHARMACY (PHARMACY ADMINISTRATION)

THESIS ADVISORS: WICHIT PAONIL, Ph.D. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES), PETCHARAT PONGCHAROENSUK Ph.D. (PHARMACY ADMINISTRATION)

ABSTRACT

The objectives of this study were to (1) examine various patterns and models of palliative care in hospitals; (2) determine the expected needs for hospital pharmacy services of palliative care teams and (3) study perceptions about palliative care held by hospital pharmacists providing pharmacy services to terminally ill patients and the nature of such palliative care services. The study took place at the Songklanagarind Hospital, King Chulalongkorn's Memorial Hospital and the Mahavajiralongkorn Cancer Center. The key informants were physicians, nurses, pharmacists and other healthcare professionals who provided palliative care in those hospitals. Many qualitative techniques were used for data collection such as informal interviews, observations and participant observations.

Each hospital had a different level of development and service provision for palliative care which could be classified into 2 main categories. One was to disseminate concepts, principles and practices of palliative care to healthcare professionals in all wards in order to encourage them to practice palliative care. The other was to develop a palliative care system only in designated specialty wards for terminally ill patients. The study found that there were expected needs of pharmacy services in both direct patient care and other areas, such as drug information. For current pharmacy services also found that, there were pharmacists play role on both levels of care according to their readiness.

The problems and barriers for implementing pharmacy services providing care to terminally ill patients consisted of: misunderstandings about roles and responsibilities of pharmacists, inadequate knowledge of providing pharmacy services to terminally ill patients, limitations of manpower, improper management and administration of professional development for palliative care, and lack of inspiration and interest of pharmacists themselves.

The results of this study indicated the opportunities for implementing better pharmacy services. To meet this challenge, preparing for readiness of the pharmacist should be initiated. Pharmacists need to improve their perceptions and knowledge about palliative care, especially pharmacotherapy in terminal illness. For the pharmacy education system, pharmacy students should be taught about palliative care concepts together with their roles and responsibilities. Furthermore, the additional palliative care training should be arranged regularly.

KEY WORDS: HOSPITAL PHARMACY SERVICES / PHARMACISTS' ROLES/**PALLIATIVE CARE / TERMINALLY ILL PATIENTS /**

96 P. ISBN 974-04-6770-9